

4. Sposób wykonywania obowiązków przez oficera wachtowego

- a. Bezpośrednio po zaokrętowaniu oficer przechodzi szkolenie w zakresie regulaminu, alarmów, rozmieszczenia sprzętu ratunkowego i p.poz, rozmieszczenia i obsługi urządzeń nawigacyjnych i sygnalizacyjnych oraz obsługi takielunku i urządzeń pokładowych. Każdy z oficerów jest zobowiązany do jak najlepszego przyswojenia sobie wiadomości w w/w zakresie zawartych w dalszej części niniejszego podręcznika przed zaokrętowaniem tak, aby szkolenie na statku było tylko przypomnieniem i ugruntowaniem już posiadanej wiedzy.
- b. Następnie oficer wachtowy przeprowadza szkolenie swojej wachty w zakresie zgodnym z dostarczonym mu przez starszego oficera wykazem kontrolnym. Szkolenie to obejmuje:
  - zapoznanie ze statkiem
  - alarmy i role alarmowe
  - użycie pasów ratunkowych
  - bezpieczeństwo przy wejściu na maszty
  - znajomość podstawowych węzłów
  - użycie cum i rzutek
  - stawianie i zrzucanie zagli
  - obowiązki wachty nawigacyjnej, portowej, kotwicznej i gospodarczej :
- c. W celu sprawdzenia efektów szkolenia i koordynacji poczynan wszystkich wacht przeprowadza się alarmy ćwiczebne w możliwie szerokim zakresie, przed wyjściem statku z portu oraz w czasie pierwszych dni żeglugi.
- d. **W czasie alarmu manewrowego i alarmu do zagli oficerowie zajmują stanowiska przy swoich wachtach.** Mostek jest zarezerwowany dla kapitana i mechanika, który zwykle jest sternikiem manewrowym. Oficer pozostaje na mostku jedynie w przypadku, gdy został przez kapitana wyznaczony do kierowania manewrem.
- e. Zadaniem oficerów jest kierowanie pracą i nadzór nad wykonywaniem poleceń kierowanych do ich wacht. W szczególności oficer powinien pokierować obsadzeniem wszystkich stanowisk niezbędnych do przeprowadzenia danego manewru przez poszczególnych żeglarzy oraz **dopilnowaniem zajęcia miejsc w pobliżu diametralnej statku przez żeglarzy nie biorących czynnego udziału w manewrze poprzedzonym sygnałem alarmu manewrowego.**
- f. Na czas alarmu manewrowego i alarmu do zagli w kabinie nawigacyjnej pozostaje żeglarz - asystent nawigacyjny z wachty nawigacyjnej w celu prowadzenia zapisów w brudnopisie dziennika jachtowego.
- g. W przypadku **alarmu do zagli** oficerowie kierują obsadzeniem wszystkich lin używanych w danym manewrze z tym, że trudniejszymi manewrami żaglowymi takimi jak stawianie i brasowanie zagli rejowych, stawianie i zrzucanie grotzagla w początkowej fazie rejsu kierują starszy oficer i bosman. Wskazane jest, aby oficerowie w możliwie krótkim czasie nauczyli się kierowania tymi manewrami samodzielnie.
- h. **Stanowiska wacht** w alarmach do zagli pomyślane są w ten sposób, aby wacht w razie potrzeby uzupełniały lub zastępowały się wzajemnie - ich rejony działania przy obsłudze lin częściowo zachodzą na siebie. I tak przykładowo:
  - I i II wachta wspólnie stawiają i biorą na gordingi i gejtawy zagle rejowe
  - II i III wachta wspólnie brasują reje
  - III i IV wachta wspólnie obsługują grot i ewentualnie bezanaNależy przy tym przypomnieć, że na reje chodzą ochotnicy ze wszystkich wacht skierowani tam przez ich oficerów.

- i. **W czasie wachty nawigacyjnej** oficer wachtowy powinien przebywać przez większość czasu na mostku, schodząc do kabiny nawigacyjnej tylko w niezbędnych przypadkach i na możliwie krótki okres czasu oraz zwracać uwagę na właściwe pełnienie służby przez wachtowych na poszczególnych stanowiskach. I tak:
- Przy zmianie sternika schodzący powinien pozostać przy stanowisku tak długo, aż nowy nabierze wprawy w sterowaniu na danym kursie.
  - Obserwatorzy na oku pełnią służbę **na stojąco**. Stanowisko oka w trudnych warunkach przemieszcza się z dziobu do want bezana.
  - Nasłuch radiowy i obserwacje radaru oraz brudnopis dziennika prowadzi asystent nawigacyjny **wewnątrz** kabiny nawigacyjnej, a nie w zejściówce. Służba ta odbywa się **stale**, lecz nie na lezaco i z książką w reku.
  - Asystent nawigacyjny prowadzić nasłuch na kanale 16 UKF powinien reagować nie tylko na wywołanie bezpośrednio naszego statku, ale powinien reagować na wszystkie wołania statków przez podanie pozycji statku wywoływanego dla stwierdzenia, czy to, aby nie chodzi o nasz statek. W tym celu porównuje usłyszaną pozycję z odczytem naszej pozycji na ekranie radaru.
  - Oficer określa, jakie echa na ekranie radarów i kiedy należy meldować. Zwykle są to nowe echa, echa szybko przemieszczające się, szczególnie w kierunku środka ekranu oraz echa wchodzące w ustalony przez oficera krąg bezpieczeństwa.
  - Należy dopilnować przeprowadzania obchodów wnętrza statku w nocy.

Zmiany wachty nawigacyjnej należy dokonywać w następujący sposób:

- Na pokładzie rufowym zbiera się **cała wachta wstępująca** i ta część wachty schodzącej, która nie obsadza w tym momencie stanowisk na oku, sterze i w kabinie nawigacyjnej.
  - wachta wstępująca kolejno dokonuje zmian na stanowiskach w/g dyspozycji starszego wachtowego. Schodzący ze stanowisk dołączają do swojej wachty na rufie. Po zmianie na wszystkich stanowiskach na rufie jest **cała wachta schodząca** oraz część wachty wstępującej, która nie obsadza stanowisk.
  - w międzyczasie oficerowie dokonują przekazania wachty między sobą zgodnie z regulami dobrej praktyki morskiej t.j. oficer wachty schodzącej kończy wpis w dzienniku i udziela swojemu następcy wszelkich informacji niezbędnych do wprowadzenia go w sytuację statku. Wachta jest przekazana po wyraźnym stwierdzeniu przez oficera wachty wstępującej, że sytuacja statku jest dla niego jasna.
  - **wachta schodząca jest zwalniana przez jej oficera** po przekazaniu przez niego służby następcy.
  - część wachty służbowej nie obsadzająca w danym momencie stanowisk pozostaje do dyspozycji oficera wachtowego na pokładzie lub w tzw. "szkole". Każde zejście wachtowego pod pokład następuje **za wiedzą i zgodą oficera**.
Dopuszcza się odstępstwa od powyższej procedury podyktowane wyłącznie względami bezpieczeństwa (wysoki stan morza) na polecenie kapitana, które może być wydane z inicjatywy oficera wachtowego.
- j. W czasie **wachty kotwicznej** należy szczególną uwagę poświęcić obserwacji, czy statek nie dryfuje pamiętając, że najważniejsza jest obserwacja zmian namiaru na obiekt lądowy leżący na kierunku prostopadłym lub najbardziej zbliżonym do prostopadłego w stosunku do kierunku wiatru lub prądu. Do obserwacji należy wykorzystywać namiernik na kompasie, radar, echosonde oraz GPS.
- k. Dzień **wachty gospodarczej nie jest dniem wolnym** dla oficera wachtowego. Co prawda nie wymaga się od niego bezpośredniego uczestnictwa w pracach wachty, a

rozdzielac prace powinien prowadzic starszy wachty, to jednak niezbedny jest nadzór nad jakoscia wykonywanych prac oraz wsparcie moralne dla starszego wachty, który czesto nie jest w stanie w pelni zdyscyplinowac swoich kolegow.

- l. W czasie **wachty portowej** oficer wachtowy powinien byc na statku, a w razie zejścia zapewnic sobie zastepstwo innego oficera. W nocy oficer wachtowy moze spac korzystajac z koi w kabinie nawigacyjnej, w gotowosci do natychmiastowego podjecia dzialania bezposrednio po obudzeniu.
- m. **Wachta bosmanska** jest do dyspozycji bosmana, lecz **obowiazkiem** oficera wachtowego jest wspólna praca z bosmanem w zakresie rozdzielania i nadzoru nad przeprowadzonymi pracami.
- n. **Posilki**. Jedynie sniadanie zorganizowane jest w ten sposob, ze przed podniesieniem bandery jedza wachty wolne od sluzby, a pózniej wachta schodzaca i gospodarcza. Nalezy zwrócić uwage na prawidlowa obsluge sniadania wachty schodzacej przez wachte gospodarcza. Na pozostale posilki schodzi czesc wachty nawigacyjnej (kotwicznej) nie obsadzajaca stanowisk, a po zjedzeniu wymienia kolegow na ich stanowiskach. Oficer sluzbowego na czas posilku zastepuje oficer wachty gospodarczej.